

19. maj 2016

Forudsætninger for anbefalingerne om justering af almen voksenuddannelse

Lederforeningen for VUC har i sit arbejde lagt vægt på, at anbefalingerne skal formuleres med henblik på at de lader sig gennemføre politisk efterfølgende. Det betyder for det første, at anbefalingerne så vidt muligt er tænkt som udgiftsneutrale. For det andet betyder det, at anbefalingerne har forsøgt at tage højde for bl.a. Undervisningsministeriets overvejelser og ønsker om, hvordan avu skal udvikles fremadrettet.

Det er derfor centralt i lederforeningens anbefalinger, at der bliver arbejdet på en højere grad af anvendelsesorientering i de nuværende fag, ligesom nogle fag måske kan drejes i en mere praktisk retning via fagbekendtgørelserne.

I det følgende er anbefalingerne gengivet med enkelte uddybninger. Lederforeningen stiller sig til rådighed for dialog og grundigere uddybning af anbefalingerne.

Lederforeningens overvejelser om justering af avu's profil

- Avu skal være et samlende, samarbejdende centrum for tilegnelse af almene grundlæggende og forberedende uddannelsesfærdigheder
- Avu skal være et fleksibelt og kompetencegivende uddannelses tilbud, der løbende tilpasses de skiftende samfundsbehov og uddannelsespolitiske mål
- Avu-forløb skal give bred adgang til videre uddannelse. Rammen om avu-uddannelserne skal derfor være tilstrækkelig åben og fleksibel. Man skal passe på snævre slutmål, der gør uddannelsen sårbar over for skiftende politiske mål.

Lederforeningens anbefalinger

Lederforeningens anbefalinger er struktureret i nedenstående temaer med en eller flere anbefalinger under sig:

- Visitation
- Uddannelsens indhold
- Evaluering og prøveformer
- Stuðiestøttende foranstaltninger

Tema: Visitation

Anbefaling 1: Visitation til avu

Lederforeningen anbefaler, at lederforeningen påtager sig at udvikle en fagligt funderet uddannelsesparathedsanalyse.

Lederforeningen vurderer, at de kursister, der har forladt folkeskolen med en bestået afgangsprøve meget vel kan være de samme, som synes at mangle forudsætninger til at kunne honorere de faglige krav, der stilles til en kursist under et avu-forløb. Mange VUC'er tester eller screener kursister i forbindelse med optag med henblik på korrekt niveauindplacering, og selvom der ikke er gennemført systematiske analyser af sammenhængen mellem afgangsprøvekarakterer og resultater af denne niveauafklaring, ses et klart billede af, at en bestået afgangsprøve på ingen måde er garant for et fagligt niveau, der ligger over indgangsniveauet på avu.

Lederforeningen ønsker, at VUC bevarer visitationsretten – dels pga. den faglige kompleksitet og dels pga. kursisternes brede alderssammensætning. Lederforeningen mener også, at der er behov for en begrebslig ensretning af uddannelsesparathed.

Tema: Uddannelsens indhold

Anbefaling 2: Fuldtidspakke med toningsfag og introducerende undervisning

Lederforeningen anbefaler, at der bliver mulighed for udbyde fuldtidspakker på avu bestående af fx følgende fag:

- * Dansk
- * Engelsk
- * Matematik
- * Naturvidenskab eller samfundsfag i forlængelse af hinanden
- * Toningsfag (se anbefaling 4)
- * Nyt fag med fokus på demokratisk dannelse, it-dannelse og studiekompetencer (se anbefaling 6)

Anbefaling 3: Fagernes indhold/læreplaner

Lederforeningen anbefaler, at læreplanerne justeres, så rammen for undervisning og forløb bliver mere fleksibel og dermed mere egnet til at understøtte de aktuelle og fremtidige uddannelsesopgaver for avu. De nuværende snævre bestemmelser - om fx kernestof – ændres, men mål/niveau fastholdes.

Anbefaling 4: Fagrækken

Lederforeningen anbefaler at flytte IT fra tilbudsfagrækken til kernefagrækken. Alternativt bør IT placeres i toningsfagrækken, hvor målgruppen for IT skal være fuldtidskursister (fuldtids-pakke). Fokus i faget: it-brug for borgere og studerende.

Lederforeningen vurderer, at der er et stort behov for at øge kursisternes IT-kompetencer. Vurderingen bygger bl.a. på den seneste PIAAC-undersøgelse, som viste, at godt en million borgere mellem 16-65 år mangler basale IT-færdigheder.

Lederforeningen vurderer, at alle fag i den nuværende fagrække er relevante. Lederforeningen anbefaler derfor, at der ikke udgår fag af den nuværende fagpalette, men at der foretages en række ændringer, herunder en tydelig anvendelsesorientering i de eksisterende fag samt en ændring af indhold og navne på fag (fx kunne Billedkunst ændres til Design – se konkrete forslag i skema nedenfor).

Lederforeningen anbefaler også, at der indføres toningsfag, som har en "mellempriis". Lederforeningen indgår gerne i en videre drøftelse og uddybning om fagrækken.

Nuværende fagpalette	Forslag til kommende fagpalette
Kernefag:	Kernefag
1) Dansk på basisniveau og på niveauerne G til D.	1) Dansk på basisniveau og på niveauerne G til D.
2) Dansk som andetsprog på basisniveau og på niveauerne G til D.	2) Dansk som andetsprog på basisniveau og på niveauerne G til D.
3) Engelsk på basisniveau og på niveauerne G til D.	3) Engelsk på basisniveau og på niveauerne G til D.
4) Matematik på basisniveau og på niveauerne G til D.	4) Matematik på basisniveau og på niveauerne G til D.
5) Naturvidenskab på niveauerne G til D.	5) Naturvidenskab på niveauerne G til D.
6) Historie på niveau D eller samfundsfag på niveauerne G og D.	6) Samfundsfag på niveauerne G og D.
7) Tysk eller fransk på basisniveau og på niveauerne G til D.	7) Nyt fag med fokus på demokratisk dannelse, it-dannelse og studiekompetencer
	8) Grundlæggende it på basisniveau og på niveau G.
Tilvalgsfag:	Toningsfag
1) Billedkunst på niveau D.	1) Design/Billedkunst på niveau D
2) Formidling på niveau D.	2) (Grundlæggende it på basisniveau og på niveau G)
3) Grundlæggende it på basisniveau og på niveau G.	3) Idræt og sundhed på niveau G
4) Idræt på niveau D.	4) Psykologi på niveau D.
5) Latin på niveauerne E og D.	
6) Livsanskuelse på niveau D.	Tilvalgsfag:
7) Psykologi på niveau D.	1) Tysk eller fransk på basisniveau og på niveauerne G til D.
8) Samarbejde og kommunikation på niveau G.	2) Historie på niveau D
	3) Formidling på niveau D.
	4) Latin på niveauerne E og D.
	5) Livsanskuelse på niveau D.
	6) Samarbejde og kommunikation på niveau G.

Anbefaling 5: Fokus på overgang mellem sprogskoler og VUC, deltagerbetaling for kursister med videregående uddannelse

Lederforeningen anbefaler, at fagrækken tilpasses med henblik på at tilgodese uddannelsesbehovet hos kursister med dansk som andetsprog. Det bør sikres, at der findes et tilbud til kursister, der har afsluttet deres sprogskeleforløb og har behov for at videreudvikle deres dansk-sproglige og øvrige almenfaglige kompetencer. Dette kan passende ses i sammenhæng med, at FVU for tosprogede gøres permanent.

Desuden anbefaler lederforeningen, at kursister med dansk som andetsprog, der har taget en videregående uddannelse i hjemlandet, fritages fra kravet om forhøjet deltagerbetaling. Kravet udgør en afgørende barriere for en gruppe, der ellers med en begrænset uddannelsesindsats vil have gode forudsætninger for at kunne kvalificere sig til at fungere på det danske arbejdsmarked.

Anbefaling 6: Oprettelse af nyt fag med fokus på demokratisk dannelse, it-dannelse og studiekompetencer

Lederforeningen anbefaler, at der oprettes og udbydes et nyt fag med fokus på demokratisk dannelse, it-dannelse og studiekompetencer.

Mange kursister mangler grundlæggende kompetencer for at kunne indgå aktivt i læringsmiljøer, studieaktiviteter eller andre undervisningsrettede aktiviteter. Der bør derfor oprettes og udbydes et nyt fag med udgangspunkt i følgende tre kerneområder for det danske uddannelsessystem.

Demokratisk dannelse

Demokratisk dannelse skal sikre, at kursisterne præsenteres for demokratiet og får en forståelse for dets virke. Ligeledes vil kursisterne få indsigt og forståelse for hvorfor det danske uddannelsessystem forudsætter, at man deltager aktivt i undervisningen og at undervisningen foregår i dialog med respekt for forskellige synspunkter og meninger.

It-dannelse

Behovet for tilegnelse af it-færdigheder er bl.a. påvist i PIAAC-undersøgelsen fra 2013. It-dannelse skal give kursisterne de nødvendige færdigheder til at kunne indgå i moderne læringsituationer. Her er ikke blot tale om de tekniske færdigheder, men også kendskab til moral og etik i anvendelse af IT – en egentlig **it-dannelse**.

Studiekompetencer

I *studiekompetencer* indgår både demokratisk dannelse og it-dannelse, men også personlige og studietekniske kompetencer og færdigheder er nødvendige for at mestre de krav som uddannelsen stiller.

Det nye fag med ovenstående tre kerneområder kan sammensættes af elementer fra eksisterende fag. Her tænkes specielt på it, samfundsfag, samarbejde & kommunikation, idræt, formidling og historie.

Faget vil øge alle kursisters forudsætninger for at gennemføre uddannelse.

Anbefaling 7: Progression i niveauerne

Lederforeningen anbefaler, at der igangsættes indsatser, der skal:

* Fokuserer på basis-modulerne så de i højere grad sikrer, at kursisten får de fornødne basale faglige færdigheder og kompetencer. Basisniveau skal være et fundament under hele uddannelsesforløbet.

* Lave et modulsystem som i højere grad har fokus på, hvad det leder hen til (hvilke uddannelser der ligger efter). Her tænkes, at afslutningen af niveauer ikke blot skal demonstrere faglighed, men også viden om de arbejdsformer, som ligger på de næste uddannelser (se anbefaling 8).

Tema: Evaluering og prøveformer

Anbefaling 8: Prøveformer

Lederforeningen anbefaler, at prøveformerne gøres mere tidssvarende og at kursisterne skal kunne vælge mellem to forskellige prøveformer afhængigt af, hvad kursistens videre uddannelsesforløb er.

Hermed sikres en større fleksibilitet og mulighed for målretning af kursistens forløb. Princippet om at kunne vælge mellem to sidestillede prøveformer findes tilsvarende i 9. classes afgangsprøve i mundtlig dansk, hvor der kan vælges mellem prøveform A (en præsentation om et prøveoplæg eleven har trukket lod om og arbejdet med en 40 minutters forberedelsestid) - og prøveform B (som tager udgangspunkt i en synopsis udformet af eleven i ugerne op til eksamen med afsæt i en selvvalgt tekst). Lederforeningen anbefaler, at der både i den mundtlige og skriftlige prøvedel kan vælges mellem forskellige prøveformer.

Anbefaling 9: Prøvedatoer

Lederforeningen anbefaler, at undervisningen fortsætter frem til sommerferien.

Tema: Studiestøttende foranstaltninger

Anbefaling 10: SU til korte uddannelsesforløb

Lederforeningen anbefaler, at der gennemføres en lovændring, der muliggør SU-perioder for enkeltfag, der er kortere end de nuværende tre måneder.

Den nuværende 3-måneders regel gør det umuligt for VUC'erne at få unge hurtigt videre mod EUD. Det fører til længere opkvalificerende forløb, hvilket strider imod de politiske ønsker om hurtig overgang og forøger udgiften til SU.

Set i lyset af de seneste stramninger i adgang til SU er det svært at forstå rationale bag en regel, der tilskynder tilrettelæggelsesformer, som udløser SU i minimum 3 måneder, når kortere perioder kunne være på tale. (Stramningerne til SU på fx GSK havde netop til formål at forkorte studieperioden og dermed udgifterne til SU.)

VUC skal være med til at opfylde den politiske målsætning om flere unge på EUD ved at sikre, at unge kan opfylde adgangskravene via avu. For målgruppen af unge voksne er forsørgelse under uddannelse en forudsætning, og 3-måneders reglen betyder, at "turboforløb" skal være minimum 12 uger.

Det er væsentligt at være opmærksom på, at ved en eventuel ændring af 3-månedersreglen vil der samtidig være behov for at kunne udbyde samtidige fagelementer kombineret med introducerende undervisning. Høj taxametertakst + lavt deltagergebyr vil være afgørende for, om sådanne turboforløb er bæredygtige.

VUC-sektoren har positive erfaringer med turboforløb, som i løbet af de seneste år har været gennemført på baggrund af aktuelle forsøgsordninger. Et eksempel herpå er forløbet Upgrade, hvor unge uden eller med ikke-bestået afgangseksamen kan opkvalificere sig, og bestå dansk og matematik med et minimum på 02. I foråret 2015 havde UPGRADE, som har forløb af både syv og fjorten ugers varighed, en gennemførelse på 91%. Alle 91% har bestået avu-, fvu- eller eud-prøve, svarende til 02 på g-niveau. I januar 2015 var overgangsfrekvensen fra UPGRADE til erhvervsuddannelse på 67 %.

Anbefaling 11: SPS

Lederforeningen anbefaler, at avu-kursister skal have adgang til SPS-ordningen.

Anbefaling 12

Niveauer bør ækvivalere i praksis.

I praksis er der store forskelle mellem ækvivalerende niveauer udbudt på forskellige uddannelses typer. Lederforeningen vurderer, at det er et problem, at niveauer som burde være ens, har indholds- og afslutningskrav, som er så forskellige.

Eksempelvis godtager mange uddannelser ikke avu på E-niveau som kompetencegivende svarende til 10.klasse. Dette skyldes bl.a., at der ikke gives eksamensbevis herfor og at der stilles større og mere specifikke krav til indholdet på avu end på eksempelvis erhvervsskolerne.

Også eksamensformen er anderledes. På den ene uddannelse er der skriftlig eksamen, mens skriftligheden på den anden kan være, at man har lavet en PowerPoint præsentation som oplæg til den mundtlige del.

Lederforeningen anbefaler, at der laves et system hvor niveauerne ækvivalerer mellem uddannelserne uanset hvilken skoleform man vælger.